

Bosanski,
hrvatski,
srpski jezik i
književnost

Predmetna komisija:

Edina Murtić

Indira Buljubašić

Selma Karić

KATALOG PITANJA
za eksternu maturu – osnovna škola

SARAJEVO, mart 2017. godine

SADRŽAJ

1.UVOD.....	3
2.OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI.....	3
A) JEZIK.....	3
B) KNJIŽEVNOST.....	4
3.VRSTE ZADATAKA	5
4. UPUTSTVA ZA TESTIRANJE.....	5
HISTORIJA JEZIKA.....	6
KNJIŽEVNOST	8
FONETIKA I FONOLOGIJA.....	16
SINTAKSA.....	20
MORFOLOGIJA.....	25
PRAVOPIS.....	31
TVORBA RIJEČI.....	37
MEDIJSKA KULTURA.....	39
LESIKA.....	40
RJEŠENJA ZADATAKA.....	41
PRIMJERI URAĐENIH TESTOVA.....	50
LITERATURA.....	58

UVOD

Na osnovu člana 25. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 10/04, 21/06, 26/08 i 31/11), učenici, nakon završene devetogodišnje osnovne škole, polažu Eksternu maturu. Eksternom maturom se provjeravaju znanja, sposobnosti i vještine stečene tokom devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja. S tim u vezi, napravljen je Katalog zadataka za polaganje ispita Eksterne mature iz predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost koji obuhvata najvažnije programske sadržaje iz maternjeg jezika i književnosti, što će poslužiti učenicima kao kvalitetna osnova za nastavak daljeg školovanja. Katalog zadataka za polaganje Eksterne mature temeljni je dokument ispita u kojem su navedeni opći ciljevi ispita, struktura testa zasnovana na kompetencijama definisanim Nastavnim planom i programom devetogodišnje osnovne škole, pravila izrade testa, literatura i zadaci, označeni brojevima od 1 do 200, kao i rješenja zadataka i bodovi za svaki pojedini zadatak. U prilogu su ponuđena dva primjera urađenog testa.

1. OPĆI CILJEVI I ISHODI ZNANJA

Ovim ispitom se želi provjeriti nivo usvojenih znanja i stepen sposobnosti koje su učenici razvili u toku devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja, a u skladu sa definisanim ciljevima i zadacima proučavanja maternjeg jezika i književnosti, prema Nastavnom planu i programu devetogodišnje osnovne škole. Poslije završenog devetog razreda osnovne škole, učenici/učenice bi trebali/trebale:

- poznavati jezičku i pravopisnu normu i dosljedno je primjenjivati,
- razumjeti sadržaj i značenje književnoumjetničkog teksta, sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta
- poznavati i koristiti književnoteorijske termine.

A) JEZIK

U oblasti jezika učenici/učenice bi trebali/trebale:

- poznavati historijski razvoj maternjeg jezika (u obimu predviđenom NPP-om)
- poznavati razvoj i vrste pisama
- definisati pojam jezika kao sredstva za sporazumijevanje, pojam standardnoga jezika
- definisati i razlikovati jezičke jedinice
- prepoznavati, razlikovati, tumačiti i primjenjivati glasovne promjene i odstupanja
- poznavati osnovna pravila akcentovanja (vrste akcenta/naglasaka, mjesto i pojam akcenatske/naglasne cjeline)

- poznavati i razlikovati vrste riječi i znati njihove morfološke osobine (značenja, promjene, gramatičke kategorije)
- poznavati i razlikovati službu/funkciju riječi u rečenici
- razumjeti i primjenjivati načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu
- razumjeti i prepoznavati odnose među klauzama u složenoj rečenici
- prepoznavati vrste nezavisnosloženih rečenica i znati tipične veznike
- prepoznavati vrste zavisnosloženih rečenica
- poznavati tvorbu riječi (prefiks, sufiks, korijen riječi, načini tvorbe riječi)
- poznavati i primjenjivati osnovna pravopisna pravila (upotreba velikog i malog slova, sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi, upotreba riječce ne, pisanje riječi s glasovima: č, ć, dž, đ, j, h, je/ije/e/i, interpunkcijski znaci, pisanje skraćenica, upravni govor)
- primjenjivati osnovna znanja iz oblasti leksikologije i vladati leksikom svoga jezika
- prepoznavati različite funkcionalne stilove.

B) KNJIŽEVNOST

U oblasti književnosti učenici/učenice bi trebali/trebale:

- razlikovati narodnu/usmenu od umjetničke/pisane književnosti
- prepoznavati vrste i obilježja narodnih/usmenih pjesama
- poznavati formalne i suštinske osobnosti književnih rodova
- poznavati nazive književnih vrsta
- definisati književne vrste
- prepoznavati osjećanja izražena u lirskoj pjesmi
- uočavati i imenovati stilska izražajna sredstva
- prepoznavati vrstu pjesme prema motivu
- primjenjivati znanja o organizaciji strofe i stiha
- prepoznavati i određivati vrstu pjesme prema obliku
- prepoznavati naslov djela, ime autora i vrstu književnog djela na osnovu datog odlomka

- povezivati naziv djela i ime autora
- povezivati vrstu i naziv književnog djela
- definisati pojam epskih vrsta različitog porijekla
- prepoznavati motive i kompoziciju
- karakterizirati lik na osnovu datog odlomka
- razlikovati pojedine dramske vrste
- prepoznavati suštinu dramske radnje, dramskog sukoba, oblike dramskog govora (monolog i dijalog)
- odrediti kompoziciju dramskog djela
- poznavati određene pojmove iz medijske kulture (televizija, štampa, snimanje filma, strip).

2. VRSTE ZADATAKA

U testu su upotrijebljeni zadaci objektivnog tipa sa:

- davanjem odgovora na pitanje kojim se traži precizno navođenje podataka;
- dvočlanim izborom (DA/NE);
- višečlanim izborom (tri, četiri ili pet ponuđenih odgovora):

a) prepoznavanjem tačne tvrdnje i b) zaokruživanjem tačnog odgovora na osnovu ponuđenih rješenja.

3. UPUTSTVO ZA TESTIRANJE

Vrijeme rješavanja zadataka je 90 minuta. Pisati se može nalivperom ili hemijskom olovkom. U pisanju se moraju koristiti isključivo pisana slova. Treba paziti da rad bude pregledan i čitljiv. Broj bodova koji se može osvojiti je 10. Svaki zadatak je bodovan jednim bodom. Zadatak koji se sastoji iz dva dijela boduje se, također, jednim bodom (npr. $2 \times 0,50 = 1$ bod). Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- netačan,
- zaokruženo više odgovora, a traži se jedan, i
- nečitko i nejasno napisan.

HISTORIJA JEZIKA

1. Obilježi tačan odgovor! (jedan odgovor je tačan)

Humačka ploča pisana je:

- a) glagoljicom
- b) ćirilicom
- c) bosančicom

2. Dopuni!

- a) Bosanski jezik spada u porodicu_____ jezika.
- b) Prvi pisani jezik svih Slavena zvao se _____.

3. Prvo pismo Južnih Slavena bilo je:

- a) bosančica
- b) glagoljica
- c) latinica

4. Povelja Kulina bana napisana je pismom koje zovemo:

- a) glagoljica
- b) arebica
- c) bosančica/bosanska ćirilica

5. Književnost napisana na bosanskom jeziku, a arapskim pismom naziva se:

- a) alhamijado književnost
- b) narodna književnost
- c) bosanskohercegovačka književnost

6. Koja pisma su u zvaničnoj upotrebi u BiH?

---

7. Zaokruži tačan odgovor!

Natpisi na stećcima nazivaju se:

- a) epitafi
- b) povelja
- c) darovnica

8. Zaokruži tačan odgovor!

Arebica je:

- a) arapska književnost
- b) arapsko pismo
- c) arapsko pismo prilagođeno glasovnom sistemu našeg jezika

9. Dopuni!

Srednjovjekovni nadgrobni spomenici, poznati i kao „kameni spavači srednjovjekovne Bosne” zovu se_____.

10. Zaokruži tačan odgovor.

Bosančica je autentično pismo nastalo u Bosni i okolnim krajevima, a korišteno je od 12. do 20 stoljeća/vijek?

DA

NE

11. Kako se zove najstariji pisani spomenik na ćirilici?

_____.

KNJIŽEVNOST

1. Zaokruži tačan odgovor.

I Roman „Konak” Ćamila Sijarića prema vrsti je historijski roman.

DA   NE

II Roman „Zeleno busenje“ je napisao:

- a) Edhem Mulabdić
- b) Skender Kulenović
- c) Ivo Andrić
- d) Branko Ćopić

2. Obilježi tačan odgovor!

Skender Kulenović je napisao djelo pod nazivom:

- a) „Samo još kosovi zvižduću”
- b) „Nosač Samuel”
- c) „Bašta sljezove boje”
- d) „Gromovo đule”

3. Pažljivo pročitaj stihove iz pjesme „Voćka poslije kiše” Dobriše Cesarića i napiši kako se zove ova vrsta strofe (prema broju stihova).

„Gle malu voćku poslije kiše:

Puna je kapi pa ih njiše.

I blješti, suncem obasjana,

Čudesna raskoš njenih grana.“

Ova vrsta strofe naziva se _____.

4. Kako se zove rima prisutna u ovom stihu iz pjesme „Bakine naočari“ Nikole Šopa?

“ Koliko puta su bistro gledale u mene,

Na plemenitom joj nosu radosno dršćući,

koliko puta tajnim suzama zamagljene

što je već svanuće a još se ne vraćam kući.”

Odgovor:_____.

5. U stihovima pjesnika Jure Kaštelana ponavljaju se iste riječi na kraju uzastopnih stihova. Kako se zove ova stilska figura?

„Čujem u snu

Sanjam u snu

Vidim u snu...“

Odgovor:_____.

6. Pažljivo pročitaj stihove!

„Pučina plava

Spava

Prohladni pada mrak ...“

U pjesmi Alekse Šantića *“Veče na školju“* pučini i mraku se daju osobine živih bića. Ova stilska figura naziva se_____.

7. Pročitaj stihove iz pjesme „Slap“ Dobriše Cesarića i napiši kako se zove ova vrsta strofe (prema broju stihova).

„Teče i teče, teče jedan slap;

Što u njem znači moja mala kap?“

Ova vrsta strofe naziva se_____.

8. Pročitaj navedene stihove!

„A vetar sumorno zviždi kroz crna i pusta polja...“

U pjesmi Vojislava Ilića *“U poznu jesen“* oponašaju se zvuci iz prirode. Ova glasovna stilska figura naziva se_____.

9. Pažljivo pročitaj stih i odgovori na pitanje.

“Vijest je letjela brže od ptice

Brže od vjetra

Brže od munje...“

(Grigor Vitez)

Kako se zove figura koja nastaje izborom riječi i misli kojima se postupno pojačava ili slabi početna jačina doživljaja?

Odgovor:_____.

10. Pročitaj stih, pa dopuni rečenicu.

„Sabljama mu sanduk satesaše.“

U narodnoj baladi „Smrt Omera i Merime“ ponavljaju se suglasnici u više riječi navedenog stiha. Ova stilska figura naziva se_____.

11. Dopuni:

Ahmet Šabo i njegova supruga Tijana glavni su likovi romana _____ kojeg je napisao _____.

12. Koju stilsku figuru uočavaš u ovoj narodnoj izreci?

"Ja bosiljak sijem meni pelin niče."

Odgovor:_____.

13. Obilježi tačan odgovor!

Pripovijetku „Nosač Samuel“ napisao je:

- a) Abdulah Sidran
- b) Ivo Andrić
- c) Petar Kočić
- d) Isak Samokovlija

14. Napiši naziv epsko-lirske pjesme bosanskohercegovačke književnosti iz koje su navedeni stihovi:

„Prođi me se, moja mila majko!

Nije blago ni srebro ni zlato

Već je blago, što je srcu drago.“

_____

15. Kako se zove preuveličavanje u pjevanju, pisanju i kazivanju u cilju postizanja slikovitosti i emocionalnosti, kao što to uočavamo u stihu iz pjesme „Notturmo“ Tina Ujevića?

„Umrijet ću noćas od ljepote.“

Odgovor: _____.

16. Kom književnom rodu pripada djelo napisano u dijaloškoj formi, a čija radnja se temelji na sukobu između likova?

- a) novela
- b) roman
- c) drama
- d) basna

17. Mehmedalija Mak Dizdar je napisao zbirku pjesama pod nazivom:

- a) „Tvrđava“
- b) „Sunčana obala“
- c) „Bašta sljezove boje“
- d) „Kameni spavač“

18. Pročitaj stihove iz pjesme „Oblak“ Dobriše Cesarića i napiši koja vrsta rime je prisutna u ovoj strofi.

*“U predvečerje, iznenada,
Ni od kog iz dubine gledan,
Pojavio se ponad grada
Oblak jedan.”*

Odgovor: _____.

19. Književni tekst „Nekrolog jednoj čaršiji“ napisao je naš poznati putopisac

_____.

20. Kojoj književnoj vrsti pripada djelo „Hana“ Oskara Daviča?

- a) oda
- b) basna
- c) poema
- d) balada

21. Prepoznaj stilske figure u sljedećim rečenicama.

a) Vjetar je milovao grane. _____

b) Čekam te cijelu vječnost. _____

22. Pripovijetku „Breza“ napisao je:

a) Ivo Andrić

b) Dinko Šimunović

c) Slavko Kolar

23. Pročitaj stihove pjesme *List na putu Šukrije Pandže* i dopuni odgovor!

„Pa pomisli on **boluje**,

metla ga na dlan,

a nad njima **smiješio se**

tih jesenji dan.“

Stilska figura zastupljena u navedenim stihovima (obradi pažnju na istaknute riječi) zove se _____.

24. Obilježi tačan odgovor!

Mula Mustafa Bašeskija napisao je:

a) putopis

b) ljetopis

c) dnevnik

d) memoare

25. Obilježi tačan odgovor!

Petar Kočić je napisao djelo pod nazivom:

a) „Ruža”

b) „Knjiga”

c) „Leteći razred”

d) „Jazavac pred sudom”

26. Napiši naziv dramske vrste:

„Romeo i Julija“ _____

„Tvrđica“ _____

27. Dopuni!

Književno-naučna vrsta u kojoj autor nastoji objektivno opisati krajeve kojima je putovao, ali iznosi i subjektivne pojmove, komentare i misli zove se _____.

28. Pročitaj stihove iz pjesme „Dažd“ Tina Ujevića i napiši kako se zove ova vrsta strofe (prema broju stihova).

*„U obilnim mlazovima
iz teških oblaka
liva se gusta kiša.“*

Ova vrsta strofe naziva se _____.

29. Retrospektivno pripovijedanje je:

- a) pričanje koje je usredsređeno na unutrašnji život ličnosti
- b) kazivanje o događajima u obrnutom vremenskom smjeru: od sadašnjosti prema prošlosti
- c) predstavljanje mogućih zbivanja u budućnosti.

30. Pročitaj stihove iz pjesme „Stećak“ Skendera Kulenovića i dopuni odgovore.

*„Stećak mramorni ćuti govorom scena po boku,
jači od kandža kiše, povampirenja i krađe.
Njegov mjesec i sunce, što znače posmrtna lađe,
davno su prevezli dušu, vjekuju sad u doku.“*

a) Ova vrsta strofe naziva se _____.

b) Vrsta rime u pjesmi je _____.

31. Prepoznaju stilsku figuru u sljedećim stihovima (obradi pažnju na markirana slova).

„Snove snivam, snujem snove, snujem snove biserove“ (Laza Kostić, Snove snivam)

Odgovor: _____.

32. Prepoznaj stilsku figuru u sljedećim stihovima (obradi pažnju na markirana slova).

*„Ona je opet, kao prvo
Obično, malo, jedno drvo...“*

(Dobriša Cesarić, *Voćka poslije kiše*)

Odgovor: _____.

33. Prepoznaj stilsku figuru u navedenim stihovima!

„Iz rasprsnutih šipaka u vrtu

Krv se cijedi...“
(Antun Branko Šimić, *Gorenje*)

Odgovor: _____.

34. Dopuni!

Natpis isklesan u kamenu, na arapskom jeziku, koji ukratko objašnjava ko je, kada i iz kakvih pobuda podigao neki objekt od javnog značaja zove se _____.

35. Pročitaj stihove i odgovori na pitanja.

*“Šta se bijeli u gori zelenoj?
Al' je snijeg, al' su labudovi?
Da je snijeg već bi okopnio
Labudovi već bi poletjeli
Nit' je snijeg, nit' su labudovi
Nego šator age Hasan-age.”*

- a) Naziv epsko - lirske pjesme iz koje su navedeni stihovi je _____.
- b) Stilsku figuru prisutnu u navedenim stihovima nazivamo _____.

36. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

A. Bajke i basne svrstavamo u:

- a) dramski rod   b) lirski rod   c) epski rod

B. Djelo „Romeo i Julija“ Vilijama Šekspira je:

- a) komedija   b) tragedija   c) roman

37. Pročitaj navedene tvrdnje i zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

A. Tragedije i komedije svrstavamo u:

- a) dramski rod   b) lirski rod   c) epski rod

B. Pjesma „Zapis o zemlji“ Maka Dizdara je:

- a) socijalna pjesma   b) pejzažna pjesma   c) rodoljubiva pjesma

FONETIKA I FONOLOGIJA

1. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datim primjerima:

- a) paučina _____
- b) mlađi _____

2. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datim primjerima:

- a) brisanje _____
- b) gledaoci _____

3. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datim primjerima:

- a) začuđen _____
- b) peče _____

4. Obilježi tačan odgovor.

U kojoj riječi je **suglasnik r** nosilac sloga?

- a) odred
- b) vreća
- c) oprobati
- d) održati

5. Obilježi riječ koja ima kratki akcent/naglasak.

- a) med
- b) plot
- c) smrt
- d) put

6. Dopuni:

- a) Promjena zadnjonepčanih suglasnika **k,g,h**, ispred samoglasnika **e** ili **i** u **č,ž,š** naziva se _____.
- b) Promjena suglasnika **l** u **o** na kraju sloga naziva se _____.

7. Prepoznaj odstupanje od glasovne promjene.

Riječi *mazgi, tački, muhi, plavki* predstavljaju odstupanje/izuzetke od_____.

(naziv glasovne promjene)

8. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datim primjerima:

a) krvlju_____

b) zelembać_____

9. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datim primjerima:

a) buregdžinica_____

b) junaci_____

10. Napiši oblik deminutiva i prepoznaj glasovnu promjenu:

a) hljeb_____

b) glasovna promjena_____

11. Prepoznaj glasovnu promjenu i obilježi tačan odgovor.

Riječi: **vojniče, družę, duše, jadniče** primjeri su glasovne promjene:

a) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe

b) prva palatalizacija

c) jotovanje

d) nepostojano a

12. Napiši nazive glasovnih promjena koja su izvršene u navedenim primjerima:

a) svjedodžba_____.

b) vuče_____.

13. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Glasovna promjena u kojoj suglasnici **k, g, h** prelaze u **c, z, s** zove se:

a) jednačenje po zvučnosti

b) prva palatalizacija

c) jednačenje po mjestu tvorbe

d) druga palatalizacija/sibilarizacija

14. Napiši koje su glasovne promjene izvršene u sljedećim riječima:

a) majci _____

b) starci _____

15. Iz rečenice izdvoji riječi u kojima su izvršene glasovne promjene i napiši njihove nazive.

Zec je bio brži od psa.

Riječ _____ Glasovna promjena _____

Riječ _____ Glasovna promjena _____

16. Dopuni!

U riječima: *otkucati, otpisati, otkriti*, izvršena je glasovna promjena _____
_____.

17. Prepoznaj dvije glasovne promjene koje su se desile u riječi *iščepkati*!

- *iščepkati*

a) _____

b) _____

18. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datom primjeru:

- *grožđe* a) _____

b) _____

19. Napiši glagolsku imenicu od navedenog glagola i prepoznaj glasovnu promjenu!

a) voziti _____

b) glasovna promjena _____

20. Kako se naziva udvajanje glasova u našem jeziku (naprimjer: najjasniji, vannastavni, tridesettrećina, itd.)?

Odgovor: _____ .

21. Dopuni.

Nosilac sloga je _____.

22. Napiši zadnjonepčane suglasnike koji učestvuju u prvoj palatalizaciji.

_____.

23. Dopuni rečenicu!

Prednjonepčani suglasnici su _____.

24. Napiši samoglasnike (vokale) u našem jeziku?

Odgovor: _____.

25. Dopuni rečenicu!

Lingvistička nauka koja se bavi proučavanje glasova naziva se _____.

SINTAKSA

1. Pročitaj rečenicu i odgovori na pitanja zaokruživanjem slova ispred tačnog odgovora.

Svježi sok od ribizle Emina je pila uživajući.

I U prethodnoj rečenici atribut je/atributi su:

- a) svježi
- b) od ribizle
- c) uživajući
- d) svježi i uživajući
- e) svježi i od ribizle
- f) od ribizle i uživajući

II U prethodnoj rečenici predikat je:

- a) Emina je
- b) je pila
- c) je pila sok

2. Pročitaj rečenicu i uradi tražene zadatke.

Shvatila sam, kad je otišao, svoju grešku.

I Prepiši glavnu klauzu na liniju.

II Klauze međusobno stoje u _____ odnosu. (imenovati odnos među klauzama)

3. Napiši koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi:

- a) **Promrzle** ptice su stajale na žici. _____
- b) Na put je pao uveli **list**. _____

4. Napiši vrste zavisnih klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

- a) Pošli su na izlet jer je bio lijep dan. _____
- b) Čim je otvorio kišobran, kiša je prestala da pada. _____

5. Koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi?

- a) Vrijeme je **sporo** prolazilo. _____
b) Amir,**moj drug**, je dobar sportista. _____

6. Napiši vrste zavisnih klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

- a) Mislio je o putovanju dok je gledao u more. _____
b) Hodao je brzo kao da leti. _____

7. Koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi?

- a) Nosio je tugu **u srcu**. _____
b) Zaspao je **pred zoru**. _____

8. Odredi funkcije/službe istaknutih riječi u navedenim rečenicama!

- a) Te riječi **blago** su padale na dušu. _____
b) **Djetetu** se mnogo spavalo. _____

9. Napiši vrste zavisnih klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

- a) Dok su se drugi radovali, on je tugovao. _____
b) Zatražili su da opravda izostanak. _____

10. Napiši koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi:

- a) Uporni postižu dobre **rezultate**. _____
b) Idem **kući**. _____

11. U donjim složenim rečenicama uočite nezavisnosložene rečenice i napišite njihovu vrstu.

- a) Sve je bilo mirno, samo se čuo cvrkut ptica. _____
b) Radili smo mnogo, stoga moramo uspjeti. _____

12. Uočite zavisnosložene rečenice i napišite njihovu vrstu.

- a) Gdje nema rada, tu nema ni uspjeha. _____
b) Kako bi nam pomogao, prošao je dug put. _____

13. Pored navedene rečenice napišite da li je nezavisnosložena ili zavisnosložena i vrstu nezavisnosložene ili zavisnosložene rečenice kojoj pripada.

Sjedili su i razgovarali.

a) _____

b) _____

14. Napiši koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše podvučene riječi:

a) Vrijedna djeca vrijedno rade. _____

b) Desetogodišnja Adna svira klavir. _____

15. Napiši koje funkcije/službu u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi:

a) Razmišljao sam **o ocjeni**. _____

b) **Jučer** sam vidio Mirzu. _____

16. Napiši vrste zavisnih klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

a) Iako je bolestan, stalno se smiješio. _____

b) Uzeo je olovku koja je bila crvena. _____

17. Napiši vrste zavisnih klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

a) Sjedili smo na obali Une, odakle počinju utrke kajaka. _____

b) Zavoljet ćeš Unu čim je pogledaš. _____

18. Napiši koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi:

a) Nosio je tugu **u srcu**. _____

b) **Iznenada** je zaspao čvrstim snom. _____

19. Zaokruži slovo/a ispred nezavisnosloženih rečenica.

a) Dječak poskoči, dohvati loptu i snažno je šutnu.

b) Pas preskoči ogradu, veselo zaljavši i pojurivši prema svom domu.

c) Starac stade i protrlja oči rukama.

d) Letjeli smo penjući se visoko, iznad brda i dolina.

20. Zaokruži tačan odgovor. U kojim rečenicama je upotrijebljen bliži objek(a)t?

a) Nastavnik je ispitivao učenika.

b) Dječak se sjećao pješčane plaže.

c) Shvatila sam da sam zaljubljena u njega.

d) Pozvao sam samo najbliže prijatelje.

21. Odredi sintaksičke funkcije (rečenični članovi/služba u rečenici) istaknutih riječi:

*Pogleda ga **plašljivo**, primače se **majci** i spusti u njeno krilo.*

plašljivo _____

majci _____

22. Zaokruži tačan odgovor.

Pogledao je u ugao gdje su igrala djeca.

Zavisna klauza/surečenica u sastavu naveden složene rečenice je:

- a) vremenska
- b) objekatska
- c) mjesna
- d) atributska

23. Obilježi tačan odgovor.

Čim je prestala padati kiša, izašli smo napolje.

Zavisna klauza/surečenica je:

- a) vremenska
- b) objekatska
- c) mjesna
- d) atributska

24. Sljedeće rečenice napiši u inverziji.

Nije bilo nikoga kada sam stigao na aerodrom.

_____

Tiho sam koračao dok je kiša umivala ulice.

_____

25. U sljedećoj rečenici pronađi atribut i objekat.

Tajanstvena pećina je oduvijek privlačila pažnju.

atribut _____ objekat _____

26. Zaokruži slovo ispred nezavisnosloženih rečenica.

a) Dok su se oni spremili, dječak je već napustio sobu.

b) Amra je sjedila na klupi i posmatrala prolaznike.

c) Uradili su posao, ali nisu bili zadovoljni.

d) Otišao je u grad da kupi odijelo.

27. Napiši vrste klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

a) Otišao je na trening iako je bio bolestan. _____

b) Djeca trče po livadi i veselo se smiju. _____

28. Napiši koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi:

a) **Ulazeći** u sobu, čuo sam muziku. _____

b) Pročitao je **zanimljivu** knjigu. _____

29. Napiši vrste klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

a) Ušli su kroz vrata koja su bila otvorena. _____

b) Nismo išli u kino, već smo posjetili prijateljicu. _____

30. Koje vrste klauza/surečenica u navedenim složenim rečenicama:

a) Otišli su na planinu da se odmore. _____

b) Ne znam ni gdje stanuje, ni gdje radi. _____

31. Napiši koje funkcije/službe u navedenim rečenicama vrše istaknute riječi:

a) **Ali** je veznik. _____

b) U učionicu je ušao Dado, **novi učenik**. _____

32. Pažljivo pročitaj rečenicu i odgovori na pitanja.

Nedavno smo išli na izlet i lijepo smo se proveli.

a) Kojoj vrsti riječi u navedenoj rečenici pripada riječ **nedavno**? _____

b) Kakvu službu/funkciju u navedenoj rečenici vrši riječ **lijepo**? _____

MORFOLOGIJA

1. Napiši u kojem padežu se nalaze istaknute riječi u navedenim rečenicama.

I Otac je obišao **dvorište**. _____

II Sanja je **lopatom** čistila snijeg. _____

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

I U kojem su nizu nabrojane zamjenice?

- a) na, uz, od
- b) školski, lijep, brz
- c) mene, tvoj, on
- d) i, pa, te

II U kojem nizu su nabrojani prilozi?

- a) ka, prema, sa
- b) niz, podno, iznad
- c) obično, slabo, moj
- d) obično, slabo, teško

3. Obilježi tačan odgovor!

Koji niz riječi spada u čestice/riječce?

- a) zaista, svakako, možda, ne
- b) od, iz, sa, kroz
- c) mene, ona, ti, šta
- d) i, pa, te, ni, niti

4. Napiši u kojim padežima se nalaze istaknute riječi u navedenim rečenicama:

a) Učenik stoji *pred* **tablom**. _____

b) Učenik ide *prema* **tabli**. _____

5. Obilježi tačan odgovor!

Koji niz riječi spada u veznike?

- a) uz, pored, niz, po
- b) a, već, ili, bilo
- c) polako, sporo, brzo, vješto
- d) li, ne, da, možda

6. U kojim padežima se nalaze istaknute riječi u navedenim rečenicama:

- a) Dvorište je bilo **suncem** okupano. _____
- b) Radovali su se novim **poklonima**. _____

7. Obilježi tačan odgovor.

Koji niz riječi spada u riječce/čestice/partikule?

- a) evo, bar, samo
- b) do, niz, sa
- c) ona, ti, ta
- d) danas, ovdje, onako

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

U kojem nizu se nalazi uljez?

- a) knjiga, ugao, veza, spoj
- b) vedar, crven, drven, školski
- c) idem, trčite, vođenje, vidjeti
- d) a, ali, nego, već

9. Napiši u kojim se padežimase nalaze podvučene riječi u navedenim rečenicama:

- a) Oni su bili učenici. _____
- b) Toplo je bilo i snijeg se topio po krovovima. _____

10. Napiši nominativ i genitiv množine imenice čitalac.

a) nominativ množine: _____

b) genitiv množine: _____

11. U kojim padežima se nalaze podvučene riječi u navedenim rečenicama:

a) Naložili su vatru kako bi skuhalo ručak. _____

b) Igrali su se vatrom. _____

12. Podvuci augmentative među sljedećim primjerima:

kamenčina, dešnjak, kućerina, krivina, junetina

13. Napiši u kojim padežima se nalaze istaknute riječi u navedenim rečenicama:

a) Pojela sam komadić **čokolade**. _____

b) Dobio sam **čokoladu** na poklon. _____

14. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici *Ako me neko bude tražio, pozovi*

me!

Naglašeni glagolski oblik je:

a) perfekat

b) potencijal

c) futur prvi

d) futur drugi

15. Za navedene riječi napiši odgovarajući:

a) sinonim: kompjuter _____

b) antonim: spor _____

16. Pročitaj rečenicu i dopuni!

*Tamni oblaci **na nebu prijeteći** se nadviše nad gradom.*

a) U kojem padežnom obliku je riječ (na) **nebu**? _____

b) Koji glagolski oblik je riječ **prijeteći**? _____

17. Napiši naziv padeža u podvučenim riječima!

*Ispred **njega** su stajali učenici sa ruksacima **na leđima**.*

- a) njega_____
- b) (na) leđima_____

18. Zaokruži tačan odgovor.

U kojoj rečenici je predikat u perfektu?

- a) Bijasmo dobili lijepe vijesti.
- b) Svi požuriše napolje.
- c) Dugo su razgovarali o djedu.

19. Dopuni!

Prema trajanju glagolske radnje glagole dijelimo na:

- a)_____ ib)_____.

20. Popuni prazninu u rečenici svršenim oblikom glagola iz prethodne rečenice.

- a) Jasna **čita**. Odlučila je da će danas _____ knjigu do kraja.
- b) Mak **svira**. Odložio je gitaru nakon što je kompoziciju lijepo _____.

21. Zaokruži svršene glagole!

ubaciti, stajati, dolaziti, nacrtati, sanjati, voljeti, zvati, dočekivati

22. Napiši glagolske imenice od navedenih glagola!

- a) kopati _____ b) plesati_____

23. Od glagola u infinitivu napravi glagolski pridjev radni u muškom rodu jednine.

- a) ljutiti _____ b) pjevati_____

24. Od glagola u infinitivu napravi glagolski pridjev trpni u ženskom rodu jednine:

- a) ošišati_____ b) počesljati_____

25. Za istaknuti glagol u sljedećoj rečenici odredi:

*On **podiže** glavu i poče najzad da govori blagim glasom.*

- a) glagolski broj: _____
- b) glagolski vid:_____

26. Podvuci deminutive među sljedećim primjerima:

bušilica, travica, učiteljica, nožica, nastavnica, kosilica

27. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora!

Imenice se:

- a) konjugiraju,
- b) kompariraju,
- c) dekliniraju,
- d) mijenjaju po licima,
- e) mijenjaju vremenima.

28. Dopuni!

U našem jeziku razlikujemo _____ vrsta riječi. Podijelili smo ih na promjenjive, nepromjenjive i _____.

29. Zaokruži slovo ispred apstraktnih/misaonih imenica:

- a) jabuka
- b) staklo
- c) ljubav
- d) cvijeće
- e) sloboda

30. Odredi glagolske oblike u sljedećoj rečenici.

Pažljivo posmatrajući naša lica, novi učitelj sjede za katedru.

posmatrajući _____ sjede _____

31. Dopuni!

Samo dvije lične zamjenice se mogu izreći u vokativu. To su zamjenice: _____ i _____.

32. Napiši antonime za riječi:

- a) san - _____
- b) daleko - _____

33. Zaokruži slovo ispred nepromjenljive/nepromjenjive vrste riječi.

- a) lijep, visok, mlad
- b) u, na, po
- c) pjevam, šetaš, trčimo

34. Glagole pisati i ležati razvrstaj prema značenju.

radnja: _____

stanje: _____

35. Napiši kojim vrstama riječi pripadaju istaknute riječi u sljedećim rečenicama:

a) U školi smo mnogo naučili i lijepo smo se družili. _____

b) Govorite **li** engleski? _____

36. Dopuni!

a) promjena po padežima zove se _____

b) promjena po licima i vremenima zove se _____

37. Odredi infinitivnu osnovu glagola *učiti*.

Odgovor: _____

38. Odredi prezentsku osnovu od glagola *pjevati*.

Odgovor: _____

PRAVOPIS

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

I U kojem nizu je svaka riječ pravilno napisana?

- a) čekanje, noćenje, Alpe, metalostrugar
- b) čekanje, noćenje, Alpe, metalo-strugar
- c) čekanje, noćenje, Alpe, metalostrugar
- d) čekanje, noćenje, alpe, metalo-strugar

II Koja rečenica je pravilno napisana?

- a) U Sarajevskom naselju Ciglane nalazi se Merhemića trg.
- b) U sarajevskom naselju Ciglane nalazi se „Merhemića trg“.
- c) U sarajevskom naselju Ciglane nalazi se Merhemića trg.
- d) U Sarajevskom naselju Ciglane nalazi se „Merhemića trg.“

2. Obilježi niz riječi u kojem je svaka riječ ispravno napisana!

- a) htjeo, Sanski most, Koševso brdo, nedošavši
- b) htio, sanski most, Koševsko brdo, nedošavši
- c) htio, Sanski Most, Koševsko Brdo, ne došavši
- d) htjeo, Sanski Most, Koševsko brdo, ne došavši

3. Obilježi pravilno napisan oblik!

- a) izhranjen
- b) isčašen
- c) nošnja
- d) groždže

4. Koje riječi su pravilno napisane?

- a) ne pričaj
- b) nerekaški
- c) naj jednostavniji
- d) volio

5. Napiši prisvojne pridjeve nastale od navedenih imenica:

Sarajevo _____

Ismet _____

6. Koje riječi su pravilno napisane? Zaokruži slovo ispred njih.

- a) ne sloga
- b) neprijetelj
- c) nezgoda
- d) ne učenje

7. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanih riječi.

- a) volila
- b) Norveški
- c) najjeftiniji
- d) ne čujem

8. Obilježi niz riječi u kojem je svaka riječ ispravno napisana!

- a) željeo, Marijin dvor,dali, Gornji Vakuf
- b) želio, Marijin Dvor,da li,gornji Vakuf
- c) želio, Marijin Dvor,da li,Gornji Vakuf
- d) željeo, Marijin dvor,dali,Gornji vakuf

9. Sljedeće rečenice napiši u odričnom obliku!

- a) Znaju oni njega. _____
- b) Imam tu knjigu. _____

10. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj su pravilno upotrijebljeni interpunkcijski/pravopisni znaci.

- a) „Doći ćemo“, povikaše djeca, „da opet zajedno beremo trešnje“!
- b) „Doći ćemo“, povikaše djeca, „Da opet zajedno beremo trešnje“!
- c) „Doći ćemo”, povikaše djeca, „da opet zajedno beremo trešnje!“

11. Ijekaviziraj riječi:

a) hteo _____ b) osmeh _____

12. Ijekaviziraj riječi:

a) vežba _____ b) zvezda _____

13. Napiši pravilno sljedeće rečenice:

Nikada nije gledao u nikog. _____.

Došao je sa biciklom do mene. _____.

14. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice.

- a) Ja bi volila obići Tuzlansko Panonsko jezero.
- b) Ja bih voljela obići tuzlansko panonsko Jezero.
- c) Ja bih voljela obići tuzlansko Panonsko jezero.

15. Podvuci NEPRAVILNO napisane riječi!

ne znam nemoj ne dovoljno nečovjek neidi

16. a) Podvuci pravilno napisanu riječ:

vidjeo, volila, nečovjek, nepiše

b) Napiši pravilno sljedeći primjer, vodeći računa o velikom slovu i pravopisnim znacima.

lovačko društvo breza _____

17. Napiši deminutive za riječi:

a) kuća - _____

b) jastuk - _____

18. Obilježi rečenicu u kojoj su sve riječi pravilno napisane.

a) Učenici sarajevske osnovne škole "Mehmedalija Mak Dizdar" posjetili su Zemaljski Muzej i Bašćaršiju, naj ljepši dio grada.

b) Učenici Sarajevske Osnovne škole "Mehmedalija Mak Dizdar" posjetili su Zemaljski muzej i Bašćaršiju, najljepši dio grada.

c) Učenici sarajevske Osnovne škole "Mehmedalija Mak Dizdar" posjetili su Zemaljski muzej i Baščaršiju, najljepši dio grada.

d) Učenici Sarajevske Osnovne škole "Mehmedalija Mak Dizdar" posjetili su zemaljski Muzej i Baščaršiju, najljepši dio grada.

19. Obilježi niz riječi u kojem je svaka riječ ispravno napisana!

a) bosanski kulturni centar, nemamo, uvijek

b) Bosanski kulturni centar, nemamo, uvijek

c) bosanski kulturni Centar, nemamo, uvijek

20. Obilježi niz riječi u kojem je svaka riječ ispravno napisana!

a) Banja Luka, Dan nezavisnosti BiH, Trg heroja

b) Banja Luka, Dan nezavisnosti BiH, Trg Heroja

c) Banja luka, dan Nezavisnosti BiH, Trg heroja

21. Zaokruži slovo ispred ispravno napisane rečenice.

a) Katarina kosača posljednja bosanska kraljica rođena je u Blagaju kod Mostara.

b) Katarina Kosača, posljednja Bosanska kraljica rođena je u Blagaju kod Mostara.

c) Katarina Kosača, posljednja bosanska kraljica, rođena je u Blagaju kod Mostara.

d) Katarina Kosača, posljednja Bosanska kraljica, rođena je u Blagaju kod Mostara.

22. Pažljivo pročitaj rečenicu, uspravnim crtama podijeli je na riječi i zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Nemogu, učim promjenljive i nepromjenljive vrste riječi, a poslije toga žurim naklizi i nje.

Navedena se rečenica sastoji od:

a) 12 riječi

b) 13 riječi

c) 14 riječi

d) 16 riječi

23. Označi tačan odgovor !

a) Jedan moj prijatelj koji živi u Velikoj britaniji, pričao mi je o Nobelovcu Ivi Andriću.

b) Jedan moj prijatelj, koji živi u Velikoj Britaniji, pričao mi je o nobelovcu Ivi Andriću.

c) Jedan moj prijatelj koji živi u Velikoj Britaniji pričao mi je o Nobelovcu Ivi Andriću.

24. Napiši veliko slovo tamo gdje je to potrebno.

- a) tihi okean/ocean
- b) sjedinjene američke države

25. Obilježi niz u kojem je svaka riječ ispravno napisana:

- a) orahčić, korjenovi, vi biste pjevali, panonska nizija
- b) oraščić, korijenovi, vi bi pjevali, Panonska nizija
- c) orasčić, korijenovi, vi bi pjevali, panonska Nizija
- d) oraščić, korjenovi, vi biste pjevali, Panonska nizija

26. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je u potpunosti ispravno napisana:

- a) Pokazat će mo svima dasmo najbolji razred u školi.
- b) Pokazaćemo svima da smo naj bolji razred uškoli.
- c) Pokazat ćemo svima da smo najbolji razred u školi.
- d) Pokazat ćemo svima dasmo naj bolji razred uškoli.

27. Obilježi rečenicu u kojoj su sve riječi pravilno napisane.

- a) Posjetili smo rodnu kuću Nobelovca Ive Andrića u Travniku, a čitaćemo njegov roman „Na Drini ćuprija“ koji je napisao 1945. godine.
- b) Posjetili smo rodnu kuću nobelovca Ive Andrića u Travniku, a čitat ćemo njegov roman „Na Drini ćuprija“ koji je napisao 1945. godine.
- c) Posjetili smo Rodnu kuću nobelovca Ive Andrića u travniku, a čitat ćemo njegov roman „Na Drini ćuprija“ koji je napisao 1945 godine.
- d) Posjetilismo rodnu kuću nobelovca Ive Andrića u Travniku, a čitati ćemo njegov roman „Na Drini ćuprija“ koji je napisao 1945. godine.

28. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je ispravno napisana:

- a) Znaš li šta se desilo 20. jula.1980.godine?
- b) Stigla je 15.2.2002.godine.
- c) Na času je bilo svega 10. učenika.

29. Dopuni rečenicu.

Vokativ se u rečenici odvaja_____.

30. Napiši skraćenice za *doktor i magistar*

a) doktor _____ b) magistar _____

31. Napiši skraćenicu za:

a) i slično _____ b) i tako dalje _____

TVORBA RIJEČI

1. Zaokruži slovo ispred riječi koje su složenice.

- a) fotoaparat
- b) gore-dolje
- c) ručica
- d) rukotvorina

2. Odgovori na postavljena pitanja.

- a) Kojim tipom tvorbe je nastala riječ *morski*?

Odgovor: _____

- b) Kako se zove tvorbeni nastavak koji učestvuje u tvorbi ove riječi?

Odgovor: _____

3. Rastavi riječ *saradnjana* tvorbene elemente/dijelove i imenuj ih!

- a) _____

Kojim tipom tvorbe/tvorbenim načinom je nastala riječ *saradnja*?

- b) _____

4. U riječi *podvodno* odredi sufiks i prefiks!

_____

5. Od navedenih imenica izvedi prisvojne pridjeve nastavcima:

- a) Hercegovina - _____

- b) Armin - _____

6. Odredi korijenski morfem ili korijen riječ u riječi radnik!

Odgovor: _____

7. Dopuni rečenicu!

Tvorbeni morfem koji se nalazi na početku tvorenice prošaran naziva se _____.

8. Kojim tipom tvorbe je nastala riječ *pradjed*?

Odgovor: _____

9. Kojim tipom tvorbe je nastala riječ *visibaba*?

Odgovor: _____

10. Kojom vrstom tvorbe je nastala riječ *narukvica*?

Odgovor: _____

11. Zaokruži tačan odgovor!

Polusloženica je:

- a) obećavati
- b) podlaktica
- c) četvero-petero

12. Dva su osnovna tvorbena načina: izvođenje i slaganje.

DA   NE

MEDIJSKA KULTURA

1. Dopuni!

Osoba koja rukovodi postavljanjem na scenu pozorišnog ili televizijskog djela je

_____.

2. Dopuni!

a) Scenarij piše _____

b) Knjigu snimanja pravi _____.

3. Kako zovemo film koji prikazuje stvarne događaje, stvarne ljude u stvarnom prostoru i životnim situacijama?

Odgovor:_____.

4. **Napiši ime bosanskohercegovačkog režisera/redatelja koji je dobio Oskara za film *Ničija zemlja*?**_____

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora!

Kojim su se redom pojavljivali mediji?

- a) radio, novine, televizija
- b) novine, televizija, radio
- c) novine, radio, televizija

6. Dopuni!

Stilska figura koja se često pojavljuje u tekstu stripova naziva se_____.

7. Časopis je printani medij.

DA   NE

LEKSIKA

1. Razmisli o sljedećoj tvrdnji i zaokruži odgovor koji smatraš tačnim.

Skup riječi jednog jezika naziva se leksika.

DA NE

2. Homonimi su riječi istog glasovnog sastava, a različitog značenja, npr:

luk-povrće, luk-oružje

DA NE

3. Riječi koje imaju suprotno značenje nazivaju se sinonimi.

DA NE

4. Dopuni rečenicu!

Arhaizmi su_____.

5. Poveži naziv sa grupom riječi upisujući odgovarajuće slovo.

a) mliko, greota, đe, fala _____ žargonizmi

b) lova, murija, buraz, levat _____ dijalektalizmi

6. Dopuni!

a) molba, žalba, potvrda, oglas, biografija pišu se_____stilom.

b) vijesti, izvještaji, reportaže, novine i članici pišu se_____stilom.

7. Stručno i naučno ocjenjivanje neke knjige, filma, pozorišne predstave, emisije, muzike naziva se_____.

Rješenja pitanja iz kataloga za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost

OSNOVNE ŠKOLE

Školska 2016/17. godina

HISTORIJA JEZIKA

1. ćirilicom **1bod**
2. a) Bosanski jezik spada u porodicu južnoslavenskih jezika.
b) Prvi pisani jezik svih Slavena zvao se staroslavenski jezik. $(2 \times 0.50) = 1 \text{ bod}$
3. b) glagoljica **1 bod**
4. c) bosančicom/bosanskom varijantom ćirilice **1 bod**
5. a) Alhamijado književnost **1 bod**
6. latinica i ćirilica $(2 \times 0.50) = 1 \text{ bod}$
7. a) epitafi **1bod**
8. c) arapsko pismo prilagođeno glasovnom sistemu našeg jezika **1bod**
9. Stećci **1 bod**
10. DA **1 bod**
11. Humačka ploča **1 bod**

KNJIŽEVNOST

1. I – DA; II – a) Edhem Mulabdić $(2 \times 0.50) = 1 \text{ bod}$
2. d) „Gromovo đule” **1bod**
3. Katren **1 bod**
4. Ukrštena rima **1 bod**
5. Epifora **1 bod**
6. Personifikacija **1 bod**
7. Distih **1 bod**
8. Onomatopeja **1 bod**
9. Gradacija **1 bod**
10. Aliteracija **1 bod**

11. Ahmet Šabo i njegova supruga Tijana glavni su likovi romana „Tvrđava“ kojeg je napisao Meša Selimović. (2x0.50) = **1 bod**
12. Antiteza/ kontrast **1 bod**
13. d) Isak Samokovlija **1 bod**
14. „Smrt Omera i Merime“ **1 bod**
15. Hiperbola/preuveličavanje **1 bod**
16. c) Drama **1 bod**
17. d) „Kameni spavač“ **1 bod**
18. Unakrsna/ukrštena rima **1 bod**
19. Zuko Džumhur **1 bod**
20. a) poema **1 bod**
21. a) personifikacija b) hiperbola (2x0.50) = **1 bod**
22. c) Slavko Kolar **1 bod**
23. Personifikacija **1 bod**
24. b) Ljetopis **1 bod**
25. d) „Jazavac pred sudom“ **1 bod**
26. a) tragedija b) komedija (2x0.50) = **1 bod**
27. putopis **1 bod**
28. tercina **1 bod**
29. b) kazivanje o događajima u obrnutom vremenskom smjeru: od sadašnjosti prema prošlosti **1 bod**
30. a) katren b) obgrljena (2x0.50) = **1 bod**
31. aliteracija **1 bod**
32. asonanca **1 bod**
33. metafora **1 bod**
34. tarih **1 bod**
35. „Hasanaginica“; slovenska antiteza (2x0.50) = **1 bod**
36. epski rod; tragedija (2x 0.50) = **1 bod**
37. dramski rod; rodoljubiva (2x 0.50) = **1 bod**

FONETIKA I FONOLOGIJA

1. a) palatalizacija (prva palatalizacija)
b) jotovanje (jotacija)(2x0.50) = **1 bod**
2. a) jotovanje
b) promjena(prelaz) l u o (2x0.50) = **1 bod**
3. a) jotovanje
b) prva palatalizacija (2x0.50) = **1 bod**
4. d) održati **1 bod**
5. c) smrt **1 bod**
6. a) prva palatalizacija; b) pretvaranje (prelaz) l u o (2x0.50) = **1 bod**
7. druge palatalizacije ili sibilizacije **1 bod**
8. a) jotovanje b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe(2x0.50) = **1 bod**
9. a) jednačenje suglasnika po zvučnosti b) druga palatalizacija(2x0.50) = **1 bod**
10. a) hljepčić b) jednačenje suglasnika po zvučnosti(2x0.50) = **1 bod**
11. b) prva palatalizacija **1 bod**
12. a) jednačenje po zvučnosti ; b) prva palatalizacija (2x0.50) = **1 bod**
13. d) druga palatalizacija /sibilizacija **1 bod**
14. a)druga palatalizacija b) nepostojano a(2x0.50) = **1 bod**
15. brži – jotovanje; psa – nepostojano a(2x0.50) = **1 bod**
16. jednačenje suglasnika po zvučnosti **1 bod**
17. a) jednačenje suglasnika po zvučnosti
b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe (2x0.50) = **1 bod**
18. a) jotovanje b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe (2x0.50) = **1 bod**
19. vožnja; jednačenje po mjestu tvorbe (2x0.50) = **1 bod**
20. geminacija **1 bod**
21. samoglasnik (vokal) ili suglasnik sa slogotvornom funkcijom (r) **1 bod**

22. k, g, h **1 bod**
23. č, ž, š **1 bod**
24. a, e, i, o, u **1 bod**
25. fonetika **1 bod**

SINTAKSA

1. I e) svježi i od ribizle II b) je pila (2x0.50) = **1 bod**
2. I Shvatila sam svoju grešku. II zavisnom (2x0.50) = **1 bod**
3. a) atribut b) subjekat (2x0.50) = **1 bod**
4. a) uzročna b) vremenska (2x0.50) = **1 bod**
5. a) PON b) apozicija (2x0.50) = **1 bod**
6. a) vremenska b) načinska (2x0.50) = **1 bod**
7. a) POM b) POV (2x0.50) = **1 bod**
8. a) blago – priloška odredba za način b) djetetu – subjekat (2x0.50) = **1 bod**
9. a) Dok su se drugi radovali... – vremenska klauza
- b) ...da opravda izostanak – objekatska klauza (2x0.50) = **1 bod**
10. a) objekat b) priloška odredba mjesta (2x0.50) = **1 bod**
11. a) isključna b) zaključna (2x0.50) = **1 bod**
12. a) mjesna rečenica b) namjerna rečenica (2x0.50) = **1 bod**
13. a) nezavisnosložena b) sastavna (2x0.50) = **1 bod**
14. a) PON b) objekat (2x0.50) = **1 bod**
15. a) objekat b) priloška odredba za vrijeme (2x0.50) = **1 bod**
16. a) dopusna b) atributska (2x0.50)= **1 bod**
17. a) mjesna b) vremenska (2x0.50) = **1 bod**
18. a) POM b) PON (2x0.50) = **1 bod**

19. a) Dječak poskoči, dohvati loptu i snažno je šutnu.
 c) Starac stade i protrlja oči rukama. (2x0.50) = **1 bod**
20. a) Nastavnik je ispitivao učenika.
 d) Pozvao sam samo najbliže prijatelje. (2X0.50) = **1 bod**
21. plašljivo - PON/priloška odredba/adverbijalna oznaka za način
 majci - dalji objek(a)t (2x0.50) = **1 bod**
22. c) mjesna **1 bod**
23. a) vremenska **1 bod**
24. Kad sam stigao na aerodrom, nije bilo nikoga.
 Dok je kiša umivala ulice, tiho sam koračao. (2x0.50) = **1 bod**
25. tajanstvena; pažnju (2x0.50) = **1 bod**
26. b) Amra je sjedila na klupi i posmatrala prolaznike.
 c) Uradili su posao, ali nisu bili zadovoljni. (2x0.50) = **1 bod**
27. a) dopusna   b) sastavna (2x0.50) = **1 bod**
28. a) priloška/adverbijalna odredba za vrijeme   b) atribut(2x0.50) = **1 bod**
29. a) atributska   b)suprotna (2x0.50) = **1 bod**
30. a) namjerna   b) sastavna (2x0.50) = **1 bod**
31. a) subjekat; b) apozicija (2x0.50) = **1 bod**
- 32.a) prilog b) priloška odredba za način (2x0.50) = **1 bod**

MORFOLOGIJA

1. I akuzativ
 II instrumental (2x0.50) = **1 bod**
2. I c) mene, tvoj, on
 II d) obično, slabo, teško (2x0.50) = **1 bod**
3. a) zaista, svakako, možda, ne**1 bod**
4. a) instrumental b) dativ (2x0.50) = **1 bod**

5. b (a, već, ili, bilo) **1 bod**
6. a) suncem – instrumental; b) poklonima – dativ (2x 0.50) = **1 bod**
7. a (evo, bar, samo) **1 bod**
8. c (idem, trčite, **vodenje**, vidjeti) **1 bod**
9. a -nominativ b-lokativ (2x0.50) = **bod**
10. a) čitaoci b) čitalaca (2x0.50) = **1 bod**
11. a) akuzativ b) instrumental (2x0.50) = **1 bod**
12. kamenčina; kućerina (2x0.50) = **1 bod**
13. genitiv; akuzativ (2x0.50) = **1 bod**
14. futur II **1 bod**
15. računar; brz (2x0.50) = **1 bod**
16. a- lokativ b- glagolski prilog sadašnji (2x0.50) = **1 bod**
17. a-genitiv b-lokativ (2x0.50) = **1 bod**
18. c) Dugo su razgovarali o djedu. **1 bod**
19. svršene i nesvršene/nesvršene i svršene (2x0.50) = **1 bod**
20. pročitati; odsvirao (2 x0.50) = **1 bod**
21. ubaciti ; nacrtati (2x0.50) = **1 bod**
22. kopanje; plesanje (2x0.50) = **1 bod**
23. ljutio ; pjevao (2x0.50) = **1 bod**
24. ošišana; počešljana/očešljana (2x0.50) = **1 bod**
25. jednina; svršeni (2x0.50) = **1 bod**
26. travica; nožica (2x0.50) = **1 bod**
27. dekliniraju **1 bod**
28. deset; polupromjenjive (2x0.50) = **1 bod**
29. c) ljubav; e) sloboda (2x0.50) = **1 bod**
30. posmatrajući- glagolski prilog sadašnji; sjede- aorist(2x0.50) = **1 bod**
31. ti; vi (2x0.50) = **1 bod**

32. java; blizu (2x0.50) = **1 bod**
33. b) u, na, po **1 bod**
34. radnja: pisati stanje: ležati (2x0.50) = **1 bod**
35. u – prijedlog; li – upitna riječca/riječca/partikula (2x0.50) = **1 bod**
36. deklinacija; konjugacija (2x0.50) = **1 bod**
37. uči- infinitivna osnova **1 bod**
38. (pjevaju-pjeva-ju) pjeva - prezentska osnova **1 bod**

PRAVOPIS

1. I c) čekanje, noćenje, Alpe, metalostrugar
II c) U sarajevskom naselju Ciglane nalazi se Merhemića trg. (2x0.50) = **1 bod**
2. c. (htio, Sanski Most, Koševsko Brdo, ne došavši) **1 bod**
3. c) nošnja **1 bod**
4. a i d (2x0.50) = **1 bod**
5. sarajevski i Ismetov (2x0.50) = **1 bod**
6. b-neprijatelj c- nezgoda (2x0.50) = **1 bod**
7. c-najjeftiniji d- ne čujem (2x0.50) = **1 bod**
8. c) želio, Marijin Dvor, da li, Gornji Vakuf
9. a) Ne znaju oni njega b) Nemam tu knjigu. (2x0.50) = **1 bod**
10. c) „Doći ćemo“, povikaše djeca, „da opet zajedno beremo trešnje!“ **1 bod**
11. htio; osmijeh (2x0.50) = **1 bod**
12. vježba; zvijezda (2x0.50) = **1 bod**
13. a) Nikada nije gledao ni u koga.
- b) Došao je biciklom do mene. (2x0.50) = **1 bod**
14. c) Ja bih voljela obići tuzlansko Panonsko jezero. **1 bod**
15. ne dovoljno; neidi (2x0.50) = **1 bod**
16. nečovjek; Lovačko društvo „Breza“ (2x0.50) = **1 bod**
17. kućica; jastučić (2x0.50) = **1 bod**

18. c) Učenici sarajevske Osnovne škole "Mehmedalija Mak Dizdar" posjetili su Zemaljski muzej i Bašćaršiju, najljepši dio grada. **1 bod**
19. b) Bosanski kulturni centar, nemamo, uvijek **1 bod**
20. a) Banja Luka, Dan nezavisnosti BiH, Trg heroja **1 bod**
21. c) Katarina Kosača, posljednja bosanska kraljica, rođena je u Blagaju kod Mostara. **1 bod**
22. c) 14 riječi **1 bod**
23. b) Jedan moj prijatelj, koji živi u Velikoj Britaniji, pričao mi je o nobelovcu Ivi Andriću. **1 bod**
24. a) Tihi okean/ocean b) Sjedinjene Američke Države (2x0.50) = **1 bod**
25. d) oraščić, korjenovi, vi biste pjevali, Panonska nizija **1 bod**
26. c) Pokazat ćemo svima da smo najbolji razred u školi. **1 bod**
27. b) Posjetili smo rodnu kuću nobelovca Ive Andrića u Travniku, a čitat ćemo njegov roman „Na Drini ćuprija“ koji je napisao 1945. godine. **1 bod**
28. b) Stigla je 15.2.2002. godine. **1 bod**
29. zarezima **1 bod**
30. a) dr. i b) mr. **1 bod**
31. a) i sl. b) itd. **1 bod**

TVORBA RIJEČI

1. a) fotoaparat i d) rukotvorina (2x0.50) = **1 bod**
2. a) sufiksalna tvorba b) sufiks
3. a) sa-prefiks rad-korijen nja-sufiks b) sufiksno-prefiksna tvorba (2x0.50) **1 bod**
4. pod-prefiks i no-sufiks **1 bod**
5. hercegovački; Arminov (2x0.50) = **1 bod**
6. korijenski morfem je –rad **1 bod**
7. prefiks **1 bod**
8. pradjed – prefiksna tvorba **1 bod**
9. slaganjem dvije riječi **1 bod**
10. prefiksno-sufiksna tvorba **1 bod**
11. c) četvero-petero **1 bod**
12. DA **1 bod**

MEDIJSKA KULTURA

1. režiser/reditelj **1 bod**
2. a) scenarist   b) režiser/reditelj (2x0.50) = **1 bod**
3. dokumentarni film **1 bod**
4. Danis Tanović **1 bod**
5. c) novine, radio, televizija **1 bod**
6. onomatopeja **1 bod**
7. DA **1 bod**

LEKSIKA

1. DA **1 bod**
2. DA **1 bod**
3. NE **1 bod**
4. zastarjele riječi **1 bod**
5. a – dijalektalizmi; b – žargonizmi (2x0.50) = **1 bod**
6. a) administrativno-pravnim stilom
b) novinarskim/žurnalističkim stilom (2x0.50) = **1 bod**
7. kritika **1 bod**

PRIMJERI URAĐENOG TESTA

TEST I

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>1. Napiši glagolsku imenicu od navedenog glagola i prepoznaj glasovnu promjenu.</p> <p>a) voziti (vožnja)</p> <p>b) glasovna promjena jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe</p>		1 bod (2x0,50)	
<p>2. Pažljivo pročitaj rečenicu!</p> <p>„Bila je rana jesen, a u pokrajnim uličicama je bilo blato i u centar su dolazili ljudi u prljavoj obući, ali niko nije prilazio sanduku.”</p> <p>a) Broj klauza/surečenica u ovoj složenoj rečenici je _____ 4</p> <p>b) Prepiši jedan imenski predikat (bila je jesen)</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>	1 bod	
<p>3. Napiši u kojem se padežu nalaze istaknute riječi u navedenim rečenicama:</p> <p>a) Učenik stoji pred <u>tablom</u>. _____ (instrumental)</p> <p>b) Učenik ide prema <u>tabli</u>. _____ (dativ)</p>		1 bod (2x0,50)	

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>4. Napiši koju funkciju / službu u navedenim rečenicama vrše podvučene riječi:</p> <p>a) <u>Promrzle</u> ptice su stajale na žici. _____ (atribut) b) Na put je pao uveli <u>list</u>. _____ (subjekat)</p>		1 bod (2x0,50)	
<p>5. Obilježi tačan odgovor. Primjer odstupanja od glasovne promjene jednačenja suglasnika po zvučnosti je:</p> <p>a) burekdžija b) podšišati c) svadba d) svjedodžba</p>		1 bod (2x0,50)	
<p>6. Pročitaj rečenice. Obrati pažnju na mjesto zareza u njima, pa upiši X u kvadratić desno ispred one koja je tačno napisana.</p> <p>a) Znao je da će, padati kiša ali nije ponio kišobran. b) Iako je bolestan došao je u školu. c) Sve je to, prijatelju, samo igra. d) Kupio je sok, knjigu i kolače, i posjetio bolesnog druga.</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ ☐ D.	1 bod	

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>7. Dopuni!</p> <p>a) Autor pjesme “Zapis o zemlji” je_____. (Mehmedalija Mak Dizdar)</p> <p>b) Lirska pjesma prožeta osjećanjima ljubavi prema zavičaju, domovini, njezinim ljepotama i njezinim ljudima naziva se_____. (patriotska / rodoljubiva / domoljubna pjesma)</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>	1 bod	
<p>8. Zaokruži tačnu tvrdnju.</p> <p>Književnost napisana na bosanskom jeziku, a arapskim pismom naziva se:</p> <p>a) alhamijado književnost</p> <p>b) narodna književnost</p> <p>c) bosanskohercegovačka književnost</p>		1 bod	
<p>9. Zaokružitačnutvrdnju.</p> <p>a) Retrospekcija je isto što i hronologija. DA NE</p> <p>b) Pripovijetka je priča ispričana isključivo u dijalogu. DA NE</p>		1 bod	

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>10. U sljedećem nizu riječi zaokruži onu koja je pogrešno napisana.</p> <p>bio, vidio, sa mnom, najjači, predsjednik, ne bih, željela, voljeo</p>		1 bod	

TEST II

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>1. Obilježi niz riječi u kojima je izvršena sibilizacija.</p> <p>a) vraže, siromaše, vršemo, reče b) vrazi, siromasi, ruci, snazi</p>	<p>A ☐</p> <p>B ☐</p>	1 bod	
<p>4. Obilježi tačan odgovor!</p> <p>U kojoj riječi je suglasnik r nosilac sloga?</p> <p>A. odred B. vreća C. oprobati D. održati</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>	1 bod	
<p>5. Napiši u kojem se padežu nalaze istaknute riječi u navedenim rečenicama:</p> <p>c) Dugo se borio s bolešću. (<i>instrumental</i>) d) Dala mi je komadić čokolade. (<i>genitiv</i>)</p>		1 bod (2x0,50)	

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>6. Napiši koju funkciju / službu u navedenim rečenicama vrše podvučene riječi:</p> <p>c) Samir, <u>moj drug</u>, razbolio se. (apozicija) d) <u>Pred zoru</u> sam zadrijemao. (priloška odredba za vrijeme)</p>		1 bod (2x0,50)	
<p>7. Napiši vrstu zavisne klauze / surečenice u navedenim složenim rečenicama:</p> <p>a) Pročitao sam roman koji si mi poslao. (atributska klauza) b) Biće dobra ljetina, ako padne kiša. (pogodbena klauza)</p>		1 bod (2x0,50)	
<p>8. Obilježi riječ sa kratkim akcentom.</p> <p>A. med B. plot C. smrt D. put</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>	1 bod	

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>9. Obilježi tačan odgovor!</p> <p>Ćamil Sijarić je napisao djelo pod nazivom:</p> <p>d) „Tvrđava“ e) „<i>Konak</i>“ f) „Bitka kod Bistrice Lesne“ g) „Veliki vezir“</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>	1 bod	
<p>10. Pažljivo pročitaj stihove iz pjesme „Stećak” Skendera Kulenovića i napiši kako se zove ova vrsta strofe (prema broju stihova).</p> <p><i>„Zašto sam došao ovdje, kad sve već ovdje piše? Posljednju blijedu zelen s jesenjom travom dišem. Čuj, zvoni zrelo stablo – to lijes mi teše žina.“</i></p> <p>Ova vrsta strofe naziva se _____ (tristih / tercina/ tercet).</p>		1 bod	

Pitanja		Maksim . broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>9. Pažljivo pročitaj stihove iz pjesme „Oblak” Dobriše Cesarića i zaokruži tačan odgovor. (DA ili NE)</p> <p style="text-align: center;"><i>“Gasne se krvavo oko lipanjskog plavetnog dana I rujni već dašak struji večeri snene i meke A parkom cvjetnim tiho – ko vijeće sablasti neke Nijeme se pružaju sjene visokih bujnih platana”</i></p> <p>Vrsta rime u ovoj strofi naziva se obgrljena.</p> <p style="text-align: center;">DA NE</p>		1 bod	
<p>10. Pažljivo pročitaj navedene stihove!</p> <p style="text-align: center;"><i>„Sabljama mu sanduk satesaše.“</i></p> <p>U narodnoj baladi „Smrt Omera i Merime” ponavljaju se suglasnici u više riječi navedenog stiha. Ova stilska figura naziva se aliteracija.</p>		1 bod	

Literatura

Nastavni planovi i programi:

Nastavni plan i program VIII razreda devetogodišnje osnovne škole za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Kantona Sarajevo

Nastavni plan i program VIII razreda devetogodišnje osnovne škole za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Federacije Bosne i Hercegovine

Nastavni plan i program IX razreda devetogodišnje osnovne škole za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Kantona Sarajevo

Nastavni plan i program IX razreda devetogodišnje osnovne škole za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Federacije Bosne i Hercegovine

Udžbenici za VIII razred:

Hadžihrustić, Almira: Čitanka - udžbenik, Sarajevo Publishing, Sarajevo, 2011.

Verlašević, Azra i Alić, Vesna: Čitanka – udžbenik, Vrijeme, Zenica, Nam Tuzla, 2012.

Dubočanin, Alija H. i Mitić – Rorić, Ljiljana: Čitanka - udžbenik, Bosanska riječ, Sarajevo, Dječija knjiga, Sarajevo, 2011.

Grupa autora: Svezame, otvori se! Čitanka - udžbenik, Sezam d.o.o, Sarajevo, 2011.

Zekić, Zdravka: Naš jezik – za 8. razred devetogodišnje osnovne škole, Dječija knjiga, Sarajevo, Bosanska riječ, Sarajevo, 2011.

Udžbenici za IX razred:

Džibrić, Amira: Naš jezik za IX razred osnovne škole, Dječija knjiga, Sarajevo, Bosanska riječ, Sarajevo, 2012.

Verlašević, Azra; Alić, Vesna: Čitanka – udžbenik za IX razred devetogodišnje osnovne škole, Vrijeme, Zenica, NAM Tuzla, 2012.

Stručna literatura:

Džanko, Muhidin: Bosanski jezik i književnost u nastavi- metodički pristupi, EuroCom, Sarajevo, 2003.

Halilović, Senahid: Pravopis bosanskoga jezika, Preporod, Sarajevo, 1996

Idrizović, Muris: Književnost za djecu, Savez društava prosvjetnih radnika BiH, Sarajevo, 1998.

Jahić, Dževad, Halilović, Senahid, Palić, Ismail: Gramatika bosanskoga jezika, DOM ŠTAMPE, Zenica, 2000.

Lešić, Zdenko, Teorija književnosti, Sarajevo Publishing, Sarajevo, 2005.

Lešić, Zdenko i drugi: Suvremena tumačenja književnosti i književnokritičko naslijeđe XX stoljeća, Sarajevo Publishing, Sarajevo, 2006.

Solar, Milivoj: Teorija književnosti, Školska knjiga, Zagreb, 1997.

Veličković, Nenad: Od slova do smisla – književni pojmovnik za osnovnu i srednju školu, Mas Media Srajevo, Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo 2014.

Napomena:

Dodatnu literaturu za izradu Kataloga čine i pitanja sa odgovorima koje su, po pozivu Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade KS, dostavili nastavnici/ce Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti osnovnih škola KS.